

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 16Csp/58/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216211996
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2020:2216211996.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda sudcom JUDr. Petrom Dumanom v sporovej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, zast.: JUDr. Barbora Korenecová, advokátka v Bratislave, proti žalovanému: X. I., nar. XX.XX.XXXX, P. W. (bez adresy), o 1.572 € s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi 800 € s 5 % ným ročným úrokom z omeškania:

- zo sumy 66,67 € od 17.05.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.06.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.07.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.08.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.09.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.10.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.11.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.12.2011 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.01.2012 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.02.2012 do zaplataenia,
- zo sumy 66,67 € od 17.03.2012 do zaplataenia a
- zo sumy 66,63 € od 17.04.2012 do zaplataenia.

II. Zamietá sa žaloba v časti o 772 € s prevyšujúcim úrokom z omeškania.

III. Stranám sa nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou podanou tunajšiemu súdu dňa 01.08.2016 domáhal voči žalovanému zaplataenia sumy uvedenej vo výroku a náhrady trov konania. Svoj nárok odôvodnil tým, že so žalovaným uzatvoril dňa XX.XX.XXXX zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovanému úver v sume 800 €, ktorý mal žalovaný splatiť 12 splátkami po 131 €. Keďže žalovaný zo svojho dlhu nič nezaplatil, pre jeho omeškание sa úver stal predčasne splatným 30.09.2011. Rozsudkom tun. súdu sp. zn. 4T/167/2013 bol žalovaný uznaný za vinného, že uzavretím tejto zmluvy spáchal trestný čin úverového podvodu, a žalobca bol so svojimi nárokmi odkázaný na občianske súdne konanie.

2. Žalovanému bola žaloba spolu s výzvou na vyjadrenie doručená s účinkami k 27.07.2017 postupom podľa § 116 ods. 2 Civilného sporového poriadku po márnom vykonaní všetkých úkonov potrebných na zistenie skutočného pobytu žalovaného. Žalovaný na žalobu a výzvu nijako nereagoval.

3. Súd na prejednanie veci nariadil v súlade s § 177 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pojednávanie, na ktorom dňa v neospravedlnenej neprítomnosti žalovaného a ospravedlnenej neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu (§ 180 CSP), vykonal dokazovanie, vec právne posúdil a rozhodol.

A. Skutkový stav

4. Na základe skutkových tvrdení žalobcu, ktoré sa považujú za nesporné podľa § 151 CSP, a skutočností známych súdu v zmysle § 186 CSP v spojení s listinnými dôkazmi založenými v spise: rozsudok sp. zn. 4T/167/2013 (č. l. 7 až 9), zmluva o úvere (č. l. 13), ustálil súd tento skutkový stav:

5. Žalobca je obchodnou spoločnosťou zaoberajúcou sa poskytovaním spotrebiteľských úverov (všeobecne známa skutočnosť). Žalovaný je fyzickou osobou, ktorá pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci svojej podnikateľskej alebo obchodnej činnosti (zmluva o úvere, č. l. 13).

6. Žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník podpísali v dňoch XX.XX.XXXX zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX (č. l. 13; ďalej len „zmluva“), v ktorej sa dohodli o. i. takto:

„Veriteľ sa zaväzuje poskytnúť dlžníkovi úver v sume 800 €... a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o poplatok vo výške 772 €, t. j. celkovo zaplatiť čiastku 1.572 € v 12 mesačných splátkach po 131 € počnúc dňom 16.05.2011. ... Dlžník prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania x povolania o podnikania o iný účel o ... Dlžník súhlasí so Všeobecným podmienkami pre poskytnutie úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy... Dlžník svojim vlastnoručným podpisom potvrdzuje prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v tejto zmluve.“

7. Žalovaný dohodnuté splátky neplnil (nesporná skutočnosť). Rozsudkom tun. súdu sp. zn. 4T/167/2013, právoplatným 20.09.2013, bol žalovaný uznaný za vinného, že 07.04.2011 po predložení svojich osobných dokladov a uvedení falošných údajov o svojom zamestnávateľovi uzatvoril so žalobcom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej prevzal finančnú hotovosť 800 €, ktorú sa zaviazal splatiť so zvýšeným poplatkom vo výške 772 € formou 12 mesačných splátok po 131 €, z ktorých neuhradil ani jednu splátku, čím spáchal prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona. S nárokom na náhradu škody bol žalobca odkázaný na občianske súdne konanie. (rozsudok 4T/167/2013, č. l. 7 až 9).

B. Právne posúdenie

8. Žalobca si žalobou uplatňuje nárok v podstate vyplývajúci z trestného činu žalovaného, ktorý sa voči nemu dopustil prečinu úverového podvodu. Žalovaný takto získal od žalobcu peňažné prostriedky v sume 800 €, z ktorých mu nevrátil nič, a nesplnil si ani ďalšie záväzky, ktoré na seba prevzal podpísaním zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX, najmä záväzok zaplatiť poplatok v sume 772 €. Žalobca svoj nárok v žalobe právne nekvalifikoval. Žalobca si však rovnaký nárok uplatnil v trestnom konaní v postavení poškodeného ako nárok na náhradu škody. Hoci bol žalovaný právoplatne uznaný vinným zo spomenutého trestného činu, súd žalobcu odkázal s jeho nárokom na občianske súdne (civilné) konanie. Znamená to, že o základe a ani výške daného nároku trestný súd nerozhodol. V dôsledku toho sa v danej veci neuplatní judikát R 57/2013, ktorý by za iných okolností viedol k nemožnosti posúdenia takéhoto nároku v civilnom konaní inak, ako nároku na náhradu škody. Pretože podľa ustálenej súdnej praxe týkajúcej sa rozsahu viazanosti civilného súdu rozhodnutím súdu v rámci trestného konania (§ 193 CSP) je pre civilný súd záväzný len výrok o tom, či bol spáchaný trestný čin (R 22/1979), prináleží v takýchto prípadoch civilnému súdu, aby žalobou uplatnený nárok právne kvalifikoval. Do úvahy prichádza teda posúdenie žalobou uplatneného nároku na jednej strane ako opierajúceho sa o zmluvný vzťah alebo na druhej strane ako majúceho svoj základ v mimozmluvnom vzťahu. Zmluvné vzťahy vznikajú zo zmlúv, ktoré sú svojou povahou dvoj- alebo viacstrannými právnymi úkonmi. Aby však boli platné, musia vyhovovať požiadavkám, ktoré na právne úkony kladie Občiansky zákonník. V prejednávanej veci je dôležité najmä ustanovenie § 39 OZ, ktorý neplatnosťou postihuje o. i. právne úkony odporujúce zákonu. Právny úkon, ktorý svojou povahou napíňa skutkovú podstatu niektorého z trestných činov, je podľa názoru súdu spôsobilý patriť do tejto kategórie. Uskutočnením takéhoto právneho úkonu konajúca osoba ohrozuje alebo porušuje záujem chránený Trestným zákonom. Takýto právny úkon nemožno

vyhodnotiť inak, ako uskutočnený v rozpore so zákonom. Práve preto pôjde v takýchto prípadoch o právny úkon neplatný podľa § 39 OZ. Podobný názor sa vyskytuje aj v súdnej praxi. Právny úkon, ktorý je rozhodujúcou súčasťou skutku, za ktorý bola osoba, ktorá ho učinila, uznaná právoplatným rozsudkom v trestnom konaní vinnou zo spáchania trestného činu podvodu, je neplatný pre rozpor so zákonom (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 29.05.2007, sp. zn. 30Cdo/2705/2006). Zároveň Občiansky zákonník stanovuje, že ak pre neplatnosť právneho úkonu vznikne škoda, zodpovedá sa za ňu podľa jeho ustanovení o zodpovednosti za škodu (§ 415 a nasl. OZ). To, že trestným činom môže vzniknúť škoda, plynie z § 442 ods. 2 a 4 OZ, ktoré vyslovene predpokladajú „škodu spôsobenú trestným činom“. Keďže žalovaný bol právoplatne uznaný vinným z prečinu úverového podvodu, ktorého sa dopustil vylákaním hotovosti na základe ním podpísanej zmluvy o úvere, súd zastáva názor, že žalobou uplatnený nárok treba právne kvalifikovať ako nárok na náhradu škody.

9. Základ tohto nároku na náhradu škody však treba posudzovať na pozadí záväzkov, ktoré by boli stranám vznikli zo zmluvy o úvere, ktorá sa v dôsledku trestného činu žalovaného považuje za neplatnú. Je totiž nepochybné, že pokiaľ by žalovaný zmluvu o úvere neuzatvoril s cieľom uviesť žalobcu do omylu a spôsobiť mu tým škodu, nebola by zmluva (prinajmenšom z tohto hľadiska) neplatná. Preto sa pri posudzovaní základu, ale aj výšky škody nemožno vyhnúť posúdeniu zmluvy o úvere v tom zmysle, či a v akej miere by žalobcovi umožňovala požadovať od žalovaného žalobou uplatnené nároky. K obdobnému záveru dospela aj súdna prax pri vyhodnocovaní nárokov spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, keď konštatovala, že tento nárok má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve (pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu R z 24.06.2012, sp. zn. 4Obdo/45/2012). Keďže nárok na náhradu škody je rovnako ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nárokom z mimozmluvného vzťahu, možno tento záver uplatniť za okolností v prejednávanej veci aj na nárok na náhradu škody.

10. Preskúmanou zmluvou o úvere sa žalobca ako veriteľ zaviazal žalovanému ako dlžníkovi poskytnúť úver v sume a za podmienok uvedených v časti A. tohto rozsudku a žalovaný sa zaviazal úver vrátiť spolu s poplatkom, ktorý podľa žalobcu v sebe zahŕňal aj úrok. Takto vymedzený predmet zmluvy potom zodpovedá definícii zmluvy o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Vzhľadom na záväzok poskytnúť peňažné prostriedky uzatváral žalobca zmluvu o úvere v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 OZ. Z absencie údajov v zmluve, ktoré by žalovaného identifikovali ako podnikateľa, je zrejmé, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 OZ). Na tomto závere nič nemení ani to, že v zmluve sa ako účel pôžičky uvádza „výkon zamestnania“. V tomto smere rozhodujúca definícia, obsiahnutá v cit. § 52 ods. 4 OZ, bola do slovenskej právnej úpravy prebratá na základe článku 2 písm. b) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorého sa spotrebiteľom rozumie akákoľvek fyzická osoba, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom nevzťahujúcim sa k jej obchodu, podnikaniu alebo povolaniu. Pri výklade § 52 ods. 4 OZ treba preto vychádzať z judikatúry Súdného dvora EÚ, ktorý ako jediný má právomoc takýto výklad poskytnúť (článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Súdny dvor v tomto kontexte pritom už judikoval, že vnútroštátny súd rozhodujúci o spore týkajúcom sa zmluvy, ktorá by mohla patriť do pôsobnosti tejto smernice, je pri zohľadnení všetkých dôkazov a najmä podmienok zmluvy povinný overiť, či dlžník môže byť označený ako „spotrebiteľ“ v zmysle uvedenej smernice (pozri analogicky rozsudok SDEÚ Faber, C-497/13, EU:C:2015:357, bod 48). V tejto súvislosti musí vnútroštátny súd zohľadniť všetky okolnosti prejednávanej veci a najmä povahu tovaru alebo služby, ktoré sú predmetom posudzovanej zmluvy a môžu odhaliť účel nadobudnutia tovaru alebo služby (pozri rozsudok SDEÚ Costea, C-110/14, EU:C:2015:538, bod 23). Ak vo všeobecnom kontexte zmluvy neprevahuje podnikateľský účel, dotknutá zmluvná strana sa musí považovať za spotrebiteľa (pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát vo veci C-110/14, EU:C:2015:271, bod 55).

11. V preskúmanej zmluve o úvere sa však nachádza len jediná zmienka v tomto smere: „výkon zamestnania“. Zo zmluvy o úvere nie je zrejmé, čo sa má na mysli týmto pojmom. Ani povaha služby, teda poskytnutie peňazí, neumožňuje jeho obsah bližšie objasniť. Krátky slovník slovenského jazyka 4 z r. 2003 - kodifikačná príručka (<http://slovník.juls.savba.sk/?w=zamestnanie&s=exact&c=n43c&cs=&d=kssj4#>) vysvetľuje tento pojem v prvoradom význame ako „pravidelnú prácu za mzdu; prac. pomer“. To je v súlade aj s chápaním tohto pojmu v právnej oblasti, kde sa najčastejšie používa, teda v pracovnom práve. Zamestnanie sa vykonáva v zásade v pracovnom pomere, ktorý je charakteristický výkonom závislej práce (§ 1 ods. 2 Zákonníka práce). Závislú prácu

vykonáva zamestnanec (§ 11 ods. 1 Zákonníka práce). Zamestnanec sa pritom podobne ako spotrebiteľ považuje za slabšiu stranu zmluvného vzťahu, ale aj za slabšiu stranu v civilnom sporovom konaní (porov. § 316 ods. 1 CSP). Z hľadiska povahy účelu úveru je teda pojem „výkon zamestnania“ v protiklade k pojmom, ktoré používa článok 2 písm. b) smernice 93/13/EHS (obchody, podnikanie alebo povolanie), alebo § 52 ods. 4 OZ (obchodná alebo iná podnikateľská činnosť), ale aj k pojmom „výkon povolania“ a „výkon podnikania“. Žiaden z týchto pojmov sa nespája s výkonom závislej práce, ale sú prejavom slobody podnikat'. Preto nemožno prijať záver, že by fyzická osoba, ktorá koná na účely „výkonu zamestnania“, nepatrila do pozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ podľa § 52 ods. 4 OZ.

12. Určitá nejasnosť ale môže vyplývať z definície pojmu spotrebiteľ obsiahnutej v § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.11.2011. Spotrebiteľom sa podľa cit. ustanovenia rozumela „fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania“. Túto definíciu však treba vykladať taktiež v súlade s právom Európskej únie, teda v súlade s tým, ako pojem spotrebiteľ vymedzuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS. Smernica 2008/48 považuje za spotrebiteľa fyzickú osobu, „ktorá pri transakciách, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná s cieľom, ktorý nesúvisí s jej obchodnou, podnikateľskou ani profesijnou činnosťou“ [článok 3 písm. a)]. Keďže táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice (článok 22 ods. 1). Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je každý členský štát povinný vykonať smernicu spôsobom plne zodpovedajúcim potrebám jasnosti a určitosti a na tento účel sa musia ustanovenia smernice vykonať tak, aby zachovaná konkrétnosť, presnosť a jasnosť (pozri rozsudok SDEÚ Komisia/Taliansko, C-207/96, Zb. s. I-6869, bod 26). Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a zákazom retroaktivity, a nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra legem vnútroštátneho práva (pozri rozsudok SDEÚ Adeneler a i., C-212/04, EU:C:2006:443, bod 110). To však nič nemení na tom, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa sudy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (rozsudok SDEÚ Pfeiffer a i., C-397/01, EU:C:2004:584 body 115, 116, 118 a 119). Snaha slovenského zákonodarcu postupovať v zmysle tohto pravidla je zreteľná hneď v úvode všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z. z., kde sa konštatuje, že návrh zákona „je svojím obsahom úplnou transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS do slovenského právneho poriadku. Uplatňovaním tejto novej úpravy bude slovenský úverový trh zosúladený v rámci vnútorného trhu Spoločenstva“. Úplné prebratie smernice do slovenského právneho poriadku deklaruje aj záver dôvodovej správy. Ustanovenie § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 01.12.2011 preto treba vykladať tak, že ním zákonodarca mienil vylúčiť z kategórie spotrebiteľov osoby, ktoré konajú s cieľom, ktorý nesúvisí s ich obchodnou, podnikateľskou ani profesijnou činnosťou. S odkazom na vyššie poskytnutý rozbor všeobecného významu pojmu zamestnanie ale nie je prekvapivé, že slovenský zákonodarca sa po upozornení Európskej komisie rozhodol novelizovať toto ustanovenie zákonom č. 394/2011 Z. z. a s účinnosťou od 01.12.2011 upravil definíciu spotrebiteľa tak, aby zahŕňala fyzickú osobu, „ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania“, teda aby už naďalej nepoužívala pojem „zamestnanie“ (pozri spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky, parlamentná tlač 437a, bod 11, <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=360181>).

13. Na základe vyššie uvedených úvah súd dospel k záveru, že eurokonformný výklad vyžaduje, aby sa v tomto prípade uplatnila teleologická redukcia a aby sa pojem spotrebiteľ v znení § 2 písm. a) z. č. 129/2010 Z. z. účinného do 30.11.2011 vykladal síce contra verba legis, ale v súlade s úmyslom zákonodarcu (teda v konečnom dôsledku nie contra legem) tak, že za spotrebiteľa treba považovať aj osobu, ktorej sa ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver na „výkon zamestnania“.

14. Okrem toho treba poznamenať, že spôsob uvedenia kolónky „zamestnanie“ v preskúmvanej zmluve o úvere ako prvej možnosti, po ktorej nasleduje „povolanie“, „podnikanie“ a až na záver „iný účel“ je spôsobilý viesť k tomu, že dlžník, ktorý v zmluve v bezprostredne predchádzajúcej časti zmluvy deklaruje svoje príjmy z pracovného pomeru, označí hneď prvú možnosť, pretože táto obsahuje slovo „zamestnanie“. To sa dá očakávať aj vzhľadom na všeobecný význam, ktorý pojmu „zamestnanie“

prpisuje bežný človek. Ani z tohto pohľadu teda nemožno prikladať označeniu tejto možnosti v zmluve o úvere takú váhu, aby bez ďalšieho rozhodla o „obchodnom“ alebo „podnikateľskom“ účele úveru.

15. Zo všetkých týchto dôvodov sa súd nestotožnil s tvrdením žalobcu, že na žalovaného nemožno nazerať ako na spotrebiteľa a zmluvu nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa z. č. 129/2010 Z. z.

16. Keďže predmetná zmluva o úvere bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, vzťah z nej vyplývajúci je vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy (§ 52 ods. 1 OZ). Zároveň sa tým žalobca považuje aj za veriteľa podľa § 2 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.11.2011 a žalovaný za spotrebiteľa podľa § 2 písm. a) tohto zákona. V dôsledku povahy strán a predmetu plnenia tak zmluva o úvere, ktorú spolu strany uzatvorili, spĺňa aj definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) tohto zákona, a vzťah medzi stranami sa riadi preto aj týmto zákonom.

17. Súd následne vyhodnocoval zmluvu o úvere z hľadiska kritérií stanovených zákonom č. 129/2010 a zistil, že zmluva o úvere nevyhovuje požiadavkám, ktoré na tento typ zmlúv kládol zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

18. Medzi tieto požiadavky patrí aj uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“), čo vyplýva z § 9 ods. 2 písm. a j) cit. zákona. Údaj o RPMN slúži spotrebiteľovi na to, aby sa mohol ľahko orientovať v ponukách od rôznych veriteľov, ktorí môžu okrem úrokov za poskytnuté úvery požadovať aj rôzne poplatky a náhradu nákladov súvisiacich s poskytnutím spotrebiteľského úveru. RPMN má zohľadniť celkové úverové zaťaženie pre spotrebiteľa a umožniť mu tak dosiahnuť kvalifikované rozhodnutie o tom, ktorú ponuku prijme. Z tohto dôvodu zákon č. 129/2010 Z. z. vyžaduje, aby bola RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere výslovne stanovená. Pokiaľ však v zmluve chýba, zákon postihuje úver sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti [§ 11 ods. 1 písm. a)]. Tak je to aj v tejto veci. Pretože RPMN v zmluve uvedená nebola, žalobcovi by nikdy nevzniklo právo požadovať od žalovaného zaplatenie úrokov a poplatkov. Žalobcovi tak má právo len na vrátenie istiny, teda toho, čo žalovanému v skutočnosti poskytol. Keďže žalovaný z istiny nič nesplatil, žalobcov nárok na náhradu škody spôsobenej zavineným protiprávnym konaním žalovaného je dôvodný v sume 800 €.

19. Žalovaný sa dostal do omeškania tým, že porušil svoju povinnosť splácať splátky úveru. Žalobca má tak nárok na úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., no nie z celej sumy istiny a nie v ním požadovanej sadzbe. Žalobcove tvrdenie, že úver sa stal automaticky predčasne splatným v celom rozsahu, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Takýto následok zo zmluvy o úvere nevyplýva. Ani zákon s omeškaním dlžníka takýto následok nespája. Je síce pravda, že § 565 OZ umožňuje veriteľovi „zosplatiť“ dlh, no žalobca netvrdil, že by toto právo bolo v zmluve alebo inde dohodnuté, teda tak, ako to požaduje § 565 OZ. To potom znamená, že k zániku práva žalovaného splácať dlh v splátkach nedošlo. Iný právny úkon v tomto smere a ani splnenie podmienok na jeho platné uplatnenie (dôjdenie právneho úkonu do sféry dispozície žalovaného v zmysle § 45 ods. 1 OZ) sa však v danej veci nepreukázalo a žalobca opak ani netvrdil.

20. Žiada sa dodať, že súdu je známe (§ 186 CSP), že žalobca používal v čase podpísania zmluvy o úver všeobecné podmienky, ktoré obsahovali o. i. ustanovenie, podľa ktorého „v prípade, že dlžník neuhradí včas dve po sebe idúce splátky, ...stáva sa celý dlh splatný okamžite“. Znenie tohto ustanovenia všeobecných podmienok umožňovalo privodiť predčasnú splatnosť dlhu, ak dlžník „neuhradí včas dve po sebe idúce splátky“, teda v prípade, že sa dlžník dostane do omeškania tak, ako to má na mysli prvá veta § 517 ods. 1 OZ. V spotrebiteľských vzťahoch však už v čase uzavretia preskúmvanej zmluvy platilo, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa (§ 54 ods. 1 OZ). Obdobné účinky, aké by mali nastať podľa štvrtého odseku všeobecných podmienok, vyplývajú totiž aj z vyššie spomenutého § 565 OZ, podľa ktorého, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Ustanovenie § 565 OZ teda predpokladá právny úkon veriteľa, teda jeho aktívny prístup (arg. posednú vetu cit. § 565 OZ). Dôsledkom uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 OZ v súlade so zákonom je, že sa dlh stane predčasne splatný v celom rozsahu, teda dlžník príde o výhodu splátok. Právne účinky dohody o automatickej strate výhody splátok vyvolávajú rovnaký následok, aký by nastal v prípade „zosplatenia“ dlhu podľa § 565 OZ, na ktorý sa vyžaduje jednostranný

úkon veriteľa. Dlžník v oboch prípadoch stráca právo mať u seba peňažné prostriedky, ktoré získal na základe zmluvy (porov. § 657 OZ). Podľa názoru súdu dohoda o automatickej strate výhody splátok bez podmienky plynúcej z § 565 OZ, je neprípustným odklonom od zákona v neprospech spotrebiteľa, pretože nevyžaduje od veriteľa, aby toto právo výslovne uplatnil. Kým totiž veriteľ svoje právo podľa § 565 OZ neuplatní právnym úkonom adresovaným dlžníkovi, jeho účinky nenastanú a veriteľ nemôže požadovať od dlžníka splatenie celého dlhu naraz. Cieľom automatickej straty výhody splátok je zjavne vyhnúť sa potrebe takéhoto právneho úkonu, čím veriteľ napríklad vylúči aj možnosť, že takýto právny úkon (napríklad z neobľúbivosti) opomenie urobiť. Účelom takejto zmluvnej úpravy obsiahnutých vo všeobecných podmienkach je podľa názoru súdu obísť ustanovenie § 565 OZ, čo má v zmysle § 54 ods. 1 OZ (a druhej vety § 52 ods. 2 OZ, ktorá sa v zmysle súdnej praxe uplatní aj na vzťah z prejednávanej zmluvy) za následok neplatnosti zmluvného dojednania, na ktorom takéto právo spočíva. Z tohto dôvodu je citované ustanovenie všeobecných podmienok v spojení s § 39 OZ neplatné.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy tak omeškanie žalovaného nemohlo privodiť zmenu splatnosti jednotlivých splátok, v dôsledku čoho zostali tieto splatné tak, ako to bolo pôvodne dohodnuté, teda vždy do 16. dňa príslušného mesiaca. Žalobca si tak na základe svojej mylnej predstavy o splatnosti dlhu úrok z omeškania neuplatnil správne. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania, má síce povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z., no len podľa splatnosti jednotlivých splátok a aktuálne platnej úrokovej sadzby ECB. Pretože žalobca požadoval úrok z omeškania len v ročnej sadzbe 5 %, súd viazaný žalobným návrhom (§ 216 ods. 2 CSP) mu nemohol priznať viac.

22. Preto súd žalobe vyhovel v časti istiny 800 € spolu s prislúchajúcim úrokom z omeškania (výrok I) a žalobu vo zvyšnej časti zamietol (výrok II).

23. Pri rozhodovaní o trovách celého konania (§ 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP) vychádzal súd z toho, že strany mali v podstate rovnaký pomer úspechu, a preto im v zmysle § 255 ods. 2 CSP nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie.

Odvolanie možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak žalovaný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú vykonateľným rozsudkom, môže sa žalobca domáhať jej splnenia v exekúcii.